

Posudek na diplomovou práci : Stanislava Dudová *Reakce učitele na situaci ohroženého dítěte.*

Leden 2006

Vedoucí diplomové práce : PhDr. Helena Hejlová

Diplomová práce sleduje aktuální cíl podat základní přehledové informace o dětech v ohrožení (dle definice Úmluvy o právech dítěte a Světové deklarace o přežití, ochraně a rozvoji dítěte a s oporou o studie psychologů a lékařů). Mají se stát vodítkem pro rozpoznávání a řešení situací dětí, které se ocitly v obtížné situaci a které jsou v péči mateřské nebo základní školy. Autorka zdůvodnila, proč se věnuje věkovému rozmezí 3-9 let.

Je třeba ocenit zejména aktuálnost poznatků o syndromu CAN, který přece jen doznal v současnosti určitých úprav, s čímž jsou spojena nejen očekávání, že učitelka v MS nebo ZS bude schopna rozpoznání symptomů, ale že zvládne i předpokládané reakce na pomoc dítěti. Pominuty nejsou ani současné možnosti ochrany a pomoci těmto dětem, které se otevírají při zpracovávání školních vzdělávacích programů.

Teoretickou část práce považuji za velmi zdařilou nejen po obsahové stránce, ale i kvalitou výkladu, prací s argumentací, dokladováním citacemi a odkazy. Tvoří dobré východisko pro založení návodů učitelkám, jak v podobných situacích jednat, což je obsahem klíčové kapitoly 4 Možnosti reakce učitelky. Zahrnuje nejen povinnosti, ale i práva a prevenci, upozorňuje na případná ohrožení učitele a dává morální zaštitěnost pro odvahu dítěti pomoci.

Takto pojatá teoretická práce poskytuje ovšem velmi široký základ pro část empirickou. Autorka si však vytyčila jen úzký cíl a pojala výzkum jako obecně zjišťující, je proto použita pouze metoda dotazníku. Je jistě pocitován jako pouze úvodní pro založení výzkumu v této oblasti, jak dokládá přiložená kapitola Diskuse, v níž autorka reaguje na zjištění z rozhovorů doprovázejících administraci a sběr dotazníků. Vzorek je zdůvodněně vybrán, celý výzkum je přehledně zpracován a dostatečně dokumentován.

Pro obhajobu navrhuji vyjádřit se k některým z nabídnutých otázek:

1. Jaké výzkumné techniky by autorka doporučovala pro hlubší orientaci v problematice? Jaké klíčové otázky by bylo třeba položit? Bylo by třeba modifikovat dotazník, pokud ano, v čem?
2. Byly by výsledky jiné, kdyby se v dotazníku nepoužíval termín CAN, ale popisné vyjádření?
3. V odpovědích respondentů autorka upozorňuje na některé rozpory (např. na s.62), čím jsou vysvětlitelné?
4. Byly by výsledky podobné, kdyby ve vzorku bylo procentuální zastoupení všech typů škol shodné?
5. Na čem by autorka založila vzdělávání učitelek pro MŠ a pro první tři ročníky ZS v souvislosti se syndromem CAN?

Diplomová práce splňuje všechny požadavky, které jsou na ni kladeny. Doporučuji k obhajobě. Doporučuji též ve zkrácené verzi k publikování v učitelském tisku s důrazem na kapitolu informující o kompetencích učitele. Práce bude využita v pregraduálním i postgraduálním vzdělávání učitelů.

Návrh hodnocení: výborně

V Praze, dne 19.12.2005

PhDr. Helena Hejlová